

מסורת הש"ס

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

עין משפט
נר מצוה

יט.

צוה א ב מ"י פ"י מהלכות
יט הלכה יג טושיע
א"ת כ"י תקנה ספיק ג'
צ"ב ב מ"י פ"י מהלכות
הלכה א סנה פ"ק ג'
טושיע י"ד פ"י ח ספיק א'
ק ד מ"י פ"י הלכה ג'
טושיע ש"ס פ"י שט
ספיק ג' (ו)טושיע א"ת
סמן תקנה ספיק ו'
קא ה"י ש"ס טושיע
י"ד סמן שט ספיק
ו (ו)טושיע א"ת סמן
תקנה ספיק ו'
קב ג מ"י פ"י טושיע י"ד
ש"ס ספיק ח:

רבינו חננאל

ה"ר כותבים תפילין
ומזוזות לעצמן, ולאחרים
בטובה, דברי ר' מאיר.
היה אומר מעשים ומכר
וחזרו וכתבו לעצמן, ור'
יוסי אומר כותב ומכר
כדרכו כדי פרנסתו, אורי
ליה רב לרב חננאל הלכה
כותב ומכר כדרכו כדי
פרנסתו, וטוה אדם על
ידיהם תלמידיהם.
אמרינו א"ת רב יהודה
אמר שמואל, וכן אמר ר'
חייא בר אבא, אמר ר'
יהושע, טוה אדם בין באבן
בין בסל, והלכה כותב
ומכר כדי פרנסתו, תנא
הקובץ את טוה ג' ימים
קודם לרגל בטלה היטב
מדינת שבעה, קביר קודם
לרגל שמונה ימים בטלה
היטב מדינת שלשים, ספני
שמונה, שבת עולה ואינה
מפסקת רגלים, ספיקין
ואינן עולין, כ"י, אמר רב
גדירות בטלו ימים, לא
בטלו, פ"י גידרות בטלו,
גדירות האבילות גבי
הרגל, שיש לו לגלח
והולחי זה מגזירות
האבילות, ואם לא גילח
ערב הרגל אסור לו לגלח
אחר הרגל, כי ימים לא
בטלו.

ושווה על ירכו חבלת לציציתו. פירוש ע"י שינוי אלל בתפילין
אי אפשר נשינו שרץ כמיהה תמה ונשינו תפילין
ולאית לא איירי בתמני' ושאל אין איסור כי אם כנשינו נקויה ומה
שנהגו לכתוב בעגול לא מנינו הימר (ב) וכן פירש בתוספות הרב
בשם רבו ואפילו על ידי הדמק על
יהודי אחד שחפס היה המירו דמק
גם על ידי היפוך שהוא נקרא מלך
אחר לא היו ממירין וגם אי לא אסור
משום מלאכה הא אסריין * אפילו
טירחא דלאו מלאכה נפרק קמא
(דף ד.) מיהו נהגו לומר דמנתי' לא
איירי על ידי היפוך ויש טומנין על
ידי מילוק האות וכן היה עושה רבי
וקני והי"ד ש"י אפשר היה כותב
כתב הפוך: רבי יהודה אומר
שערי' ללאורה ממנתי יותר מרבי
מאיר שהמיר ללאחרים ונתוספות
פירשו דרבי מאיר אינו ממיר אלא
בהערמה ולא הנמני: רבי יוסי
אומר כותב ומכר כדי פרנסתו.
דשרי לגמרי ללאחרים בשכר ודוקא
כדי פרנסתו וללאורה מיקל מכלול
וכן פ"י הר"א עוד פ"י דכולהו הוי
שרי כדי פרנסתו דאין לו מה יאכל
ולא איירי אלא כשיש לו מה יאכל
ומתמיר רבי יוסי יותר מכלולו ולשגא
לא משמע הכי דהוה ליה למימר אינו
כותב אלא כדי פרנסתו מיהו במילתא
דרבי יהודה קשה נמי קלף דהוה ליה
למימר אינו כותב אלא כדי פרנסתו
על ידי אחרים או על ידי הערמה
והשתא מתני' אחי' כרבי מאיר ויש
מפרשים דרבי פרנסתו נמי לא משמע
דאין לו מה יאכל (ו)שרי דהואיל דלוקר
מזה מותר להשתכר בה דנחש לא
יכלה לעשות וכן ומתמנתי פירש
בתוספות הרב דפליגא אכולהו ותנא
אמר הוא וזה"ל יונה פירש דלמאי
כתבא קמא והכי פירושו אין כותבין

ספרים תפילין ומזוזות כדי למכורם או כדי להניחם ועוד פ"י דלמאי
כרבי יוסי לפי מה שפירש שרבי יוסי ממנתי ואין ראייה מכאן
שמוחר להניח תפילין דלמא רבי מאיר ורבי יהודה לטעמיהו דסבירא
להו פרק המואל תפילין (שיריון דף ו: ושם) שבת וזמן תפילין (ורב)
ורבה בר בר חנה נמי הכי מני סברי ואע"ג דכולהו אמוראי דפרק
קומץ רבה (מנחות דף ו: ושם) משמע דאית להו שבת לאו זמן תפילין
הוא אלא ר' יצחק בן אבדריה היה מביא מן הירושלמי להמיר להניח
לדמר בירושלמי חר דר נש אובד תפילי בחולא דמועדא אחא לקמיה דרב חננאל פ"י שיכמו לו לפי שהיה סופר כדאיתא במגילה (דף יז:)
שלא היה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הכ ליה תפילין ואת כחך דתנן כותב אדם תפילין לעצמו אחא לקמיה דרב אמר ליה
כתוב ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רב כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו הא לאחר לא רב פתר לה ככותב להניח פירוש רב
מעמיד המסנה להניחם אכל להניחם כמנע שרי ובהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין בחולו של מועד ולטעם שחפס שפיר דממעט חולו של מועד
שבתות וימים טובים ימימה ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדרש (מנחות דף ו: ושם) מלך לאות יאכל שבתות וימים טובים
שכן בעצמן אות יס לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בדבר האבד אכל קשיא לתנא דפרישית לעיל (דף ג' ד"ה משקין) דלמלאכה דחול
המועד מדרבנן היכי ממעט להו יס לימר הואיל ואוכל מזה ויושב בטובה אין כריך אות ואם הוא אחת דבחומו המועד מייב בתפילין יס
לימר הואיל ועושין מלאכה זו אין אות ומימיים ימימה נמי לא ממעט אלא יוס טוב דחלוק משאר ימים: **הקובץ** את סתו. להכי נקט
קובץ אבילות מתחלת המעלה הגולל כדאמרין לקמן (דף מ: ושם) **שלושה ימים**. כן הוא עיקר אבילות לכמה מיני ואמרין
לקמן (שם): שלשה ימים לנבי: **מאי טעמא** לא בטלו. הכא הוה ניחא טפי לגרום ימים לענין מאי לא בטלו ואין כריך להניח דהיא היא:
שאל א ג"ח ערב הר"ג ב'. ונראה לי דה"ה לא כיסם ולא רחן ערב הרגל אס מותר לרחון ולכנס מעבר יו"ט ולא כיסם ולא
רחן לא יכנס ברגל ויהא ניחא הא דקתני גזרת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך כששם שמונת
שלשה מנעלת גזרת שבעה אפילו לנחא קמא דמנעלת אפילו ימים שמונת אלא שאל ראייה לנחא שלשים שבעה שבעה שבעה שבעה שבעה
פ"י דדוקא לא גילה אלא לא כיסם לא דמותר לכנס אפילו לא כיסם שהוא לזכר גדול יותר ואין גראה לי טעמו דאם הוא לזכר גדול כ"ש
שיש לנו לקנסו בשלל עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלשי להיות ערב הרגל שאסור ברחמיה
עד הערב והו עד שחשכה אס כן לא שייך לקנסו כמה שאל רחן ולא כנס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו גבי שבעה מיהו יס לומר דאם
לא רחן ברגל אסור לרחון אחר הרגל ועוד יס לומר אבד נקט סיפא גזרת נקט ברישא גזרת ועוד גראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים
בטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא בטלה גזרת מ"מ פ"י אחת מדקאמר בסמוך ששם גזרת שלשה מנעלת גזרת ו' א"ת נקט גזרת
פשוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילה זו תינה סיפא אלא ברישא דקאמר בטלה הימנו גזרת ו' אחת נקט גזרת
ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאבד נקט סיפא גזרת מנה נמי רישא גזרת ועוד גראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת ו'
הא שני ימים בטלו גזרת הא ימים לא בטלו לענין דמיה דבירם שצניעא:

והתניא

וטוה על ירכו. הוטיין אכל לא בידו בין אכנעומו ונפלין דרך
חול: **גמ'** ללאחרים בטובה. ולא בשכר: **מפרש** מוכר שלו. כן
עושה כל ימות התג: **כדי פרנסתו**. בהריוחה ולא מיידי כמי שאין
לו מה יאכל: **אכל לא באבן**. שחולה כמות כדי שיוכל לשחרו יפה:

מתני' הקובר ממו שלשה ימים
קודם הרגל. הואיל ועיקר אבילות
אינו אלא שלשה ימים: **בעלה ממנו**
גורם שבעה. דלאחר הרגל אינו
כריך למנוח יותר: **שמונה ימים**.
קודם הרגל בטלה ממנו גזרת שלשים
דהואיל והתחיל יוס אחד מן השלשים
אינו כריך לשמור כלום לאחר הרגל
דין שלשים אלא * מותר לאלתר
בתכונות בניסוח ותפסות: **שם**
עולה. אירע שבת בימי אכלו עולה
למנו שבעה: **ואינה מפסקת**. דלאחר
שבת כריך להשלים שבעה ימי אכלות
עם השבת: **והרגלים מפסיקין**.
דכי קבר ממו שלשה ימים קודם
הרגל מפסיק האבילות לגמרי ולאחר
הרגל אין משלים כלום: **ואין עולין**.
דכי קבר ממו בחוץ הרגל דלא בטלה
ממנו גזרת ו' אין ימי הרגל עולין
למנו ו' ימי אבילות אלא לאחר הרגל
כריך ליכנס ו' ימי אבילות זו היא
אבילות אכל בהנחת מלאכת ואין
עולין דכי קבר את ממו שני ימים
לפני הרגל דלא בטלה ממנו גזרת
שבעה אין ימי הרגל עולין למנו
שבעה ימי אכלו אלא לאחר הרגל
כריך ליכנס ו' ימי אבילות להשלים
לשני ימים שנהג לפני הרגל (א) ואני
אומר כי טעות סופר הוא דמה
שזכר * שלשה ימים לפני הרגל לאו
דוקא ואפילו שעה אחת לפני הרגל
בטלה ממנו גזרת שבעה דהרגל
מפסיק: **משחרב בית המקדש**.
שאין לערבת תשלומין כל ו' ואינו
אלא יוס אחד: **כשבת**. ודעו כשבת
דעולה ואינה מפסקת: **ראש השנה שבעה**.
ואחר גזרת. שלשים בטלו אכל ימים לא בטלו שלשים יוס
לא בטלו דעדיין תלוין ועומדים: **מאי טעמא ימים לא בטלו**.
כלומר באזהר ענין לא בטלו ימים: **שאם לא גילה ערב**
הרגל. דכי בטלו גזרת שלשים ואינני ליה לגלוח ערב
הרגל ולא גילה: **אסור לגלח אחר הרגל**. כל שלשים יוס:
והתניא

דאמר בירושלמי חר דר נש אובד תפילי בחולא דמועדא אחא לקמיה דרב חננאל פ"י שיכמו לו לפי שהיה סופר כדאיתא במגילה (דף יז:)
שלא היה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הכ ליה תפילין ואת כחך דתנן כותב אדם תפילין לעצמו אחא לקמיה דרב אמר ליה
כתוב ליה פירוש בלא הערמה מתני' פליגא על רב כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו הא לאחר לא רב פתר לה ככותב להניח פירוש רב
מעמיד המסנה להניחם אכל להניחם כמנע שרי ובהלכות גדולות פסק דאסור להניח תפילין בחולו של מועד ולטעם שחפס שפיר דממעט חולו של מועד
שבתות וימים טובים ימימה ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדרש (מנחות דף ו: ושם) מלך לאות יאכל שבתות וימים טובים
שכן בעצמן אות יס לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בדבר האבד אכל קשיא לתנא דפרישית לעיל (דף ג' ד"ה משקין) דלמלאכה דחול
המועד מדרבנן היכי ממעט להו יס לימר הואיל ואוכל מזה ויושב בטובה אין כריך אות ואם הוא אחת דבחומו המועד מייב בתפילין יס
לימר הואיל ועושין מלאכה זו אין אות ומימיים ימימה נמי לא ממעט אלא יוס טוב דחלוק משאר ימים: **הקובץ** את סתו. להכי נקט
קובץ אבילות מתחלת המעלה הגולל כדאמרין לקמן (דף מ: ושם) **שלושה ימים**. כן הוא עיקר אבילות לכמה מיני ואמרין
לקמן (שם): שלשה ימים לנבי: **מאי טעמא** לא בטלו. הכא הוה ניחא טפי לגרום ימים לענין מאי לא בטלו ואין כריך להניח דהיא היא:
שאל א ג"ח ערב הר"ג ב'. ונראה לי דה"ה לא כיסם ולא רחן ערב הרגל אס מותר לרחון ולכנס מעבר יו"ט ולא כיסם ולא
רחן לא יכנס ברגל ויהא ניחא הא דקתני גזרת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיהו קשיא לן דקאמר בסמוך כששם שמונת
שלשה מנעלת גזרת שבעה אפילו לנחא קמא דמנעלת אפילו ימים שמונת אלא שאל ראייה לנחא שלשים שבעה שבעה שבעה שבעה שבעה
פ"י דדוקא לא גילה אלא לא כיסם לא דמותר לכנס אפילו לא כיסם שהוא לזכר גדול יותר ואין גראה לי טעמו דאם הוא לזכר גדול כ"ש
שיש לנו לקנסו בשלל עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלשי להיות ערב הרגל שאסור ברחמיה
עד הערב והו עד שחשכה אס כן לא שייך לקנסו כמה שאל רחן ולא כנס וא"כ ימים לענין מאי לא בטלו גבי שבעה מיהו יס לומר דאם
לא רחן ברגל אסור לרחון אחר הרגל ועוד יס לומר אבד נקט סיפא גזרת נקט ברישא גזרת ועוד גראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים
בטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא בטלה גזרת מ"מ פ"י אחת מדקאמר בסמוך ששם גזרת שלשה מנעלת גזרת ו' א"ת נקט גזרת
פשוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילה זו תינה סיפא אלא ברישא דקאמר בטלה הימנו גזרת ו' אחת נקט גזרת
ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאבד נקט סיפא גזרת מנה נמי רישא גזרת ועוד גראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים בטלה גזרת ו'
הא שני ימים בטלו גזרת הא ימים לא בטלו לענין דמיה דבירם שצניעא:

הנהגות הרב"ח

(א) רש"י ד"ה ואין עולין
י"י ונחל אומר כי טעות
סופר הוא וי"י דהרגל
מפסיק תלמי' וי"י דהרגל
פשוט שחפס תלמי' טושה
כמו נלחין דהא מותר
לקמן דף ג' דלמא דין
[דוקא] ששה ימים:
(ב) תוס' ד"ה וטוה טו'
לא מנינו הימר בזה וכן
פירש ר"י ואפילו ע"י הדמק
אסור ועל יהודי אחד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שמונה
ימים וכו' מותר לאלתר
בתכונות ע"י ימות דף
מג ע"א בריש ד"ה דהרגל
שמונה ימים לקמן דף ג'
ע"ה תוס' ד"ה כל שלשים:
ד"ה ואין עולין וכו' ג'
לא דוקא. קשה לי הא
דכתיב מנחל לקמן דף כ'
ע"ה דלמא דמנתי' ודכתיב
ג"י דוקא כדאמרין שם
הלכה כתבא דין דלמא
שלשה ימים: תוס' ד"ה
והוה וכו' א"ת ש"א
דלא ש"אבא. פ"י לעיל דף
י" ע"ב תוס' ד"ה מנתי':

מוסף רש"י

בטלה הימנו גזרת
שבעה. שאין כריך להשלים
אחר הרגל ו' ימי אבילות.
דכתיב דעיקר האבילות דהיינו
ג' ימים דאשויס הוה קודם
לרגל. בטלה הרגל אח
האבילות (ויו"ט מו:).
שמונה. אם קברו ח' ימים
לפני הרגל, כיון דיוס אחד
של שלשים היה קודם הרגל
ביטל הרגל ממנו גזרת
שלשים (ושם).

